

CONSEIL de l'Égalité des Chances entre Hommes et Femmes
RAAD van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
RAT für Chancengleichheit zwischen Männern und Frauen

**ADVIES NR. 152 VAN HET BUREAU VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR
MANNEN EN VROUWEN VAN 10 MAART 2017 BETREFFENDE DE
DIPLOMABONIFICATIE IN DE PENSIOENBEREKENING.**

In december 2016 besliste de Regering om een einde te maken aan de kosteloze studiejarenbonificatie bij de berekening van de pensioenen van ambtenaren en bezoldigde werknemers.

Dit luik van de hervormingen van minister Bacquelaire is enkel gestoeld op budgettaire bekommernissen, onder het mom van de noodzaak tot harmonisering tegen elke prijs. Deze hervorming heeft zwaardere gevolgen in de pensioenregeling bij de overheid, waar deze gratis bonificatie de regel is. Vrouwelijke ambtenaren worden hierbij nog zwaarder getroffen. De Raad van de Gelijke Kansen heeft minister Bacquelaire in december 2016 een brief geschreven om hem te wijzen op deze indirecte discriminatie. Aangezien de minister bij zijn standpunt is gebleven zonder verdere bevredigende verklaring, heeft de Raad beslist om dit advies op te stellen.

In de openbare sector is de kosteloosheid gebaseerd op het feit dat een ambtenaar houder moet zijn van een diploma van het hoger onderwijs om aangeworven te worden voor een statutaire betrekking (ten minste vanaf een bepaald niveau). Het gaat hierbij om een door het statuut opgelegde voorwaarde, en zelfs een vereiste, om benoemd te worden. Deze diplomavereiste bestaat niet voor werknemers die onder ander pensioenregelingen vallen, tenzij de uitoefening van het beroep dit vereist.

Deze verplichting tot het bezitten van een diploma is van toepassing op een zeer groot deel van het personeel van de federale overheid (meer dan de helft van de statutaire ambtenaren). Op federaal niveau is de verdeling van de diplomahouders min of meer evenwichtig tussen mannen en vrouwen. Maar met inbegrip van het onderwijzend personeel is het aantal vrouwen dat door deze maatregel geraakt wordt veel groter. Volgens het rapport dat werd opgesteld door het Kenniscentrum Pensioenen¹ is het deel van de gepensioneerden met gelijkgestelde studieperiodes zeer verschillend samengesteld tussen mannen en vrouwen naargelang de regelingen tegenover het totaal van de gepensioneerden.

¹ “Studieperiodes in de drie voornaamste rustpensioenregelingen. Een overzicht van het wettelijke kader en gegevensanalyse”, april 2016.

	Ambtenarenregeling (2015)	Werknemersregeling (2014)	Zelfstandigenregeling (2015)
Mannen	38%	0,4%	4,3%
Vrouwen	58%	0,1%	1,4%

De vorige hervorming van de regering (geleidelijke stopzetting van de diplomabonificatie voor de bepaling van het recht op pensioen) had de verhoging van de effectieve duur van de loopbaan en dus potentieel van het ontvangen pensioenbedrag tot gevolg (deze hervorming was totaal niet gericht op de berekening van het pensioen waarvoor de studieperiodes kosteloos in aanmerking werden genomen). Deze hervorming zal voor de ambtenaren echter geen enkele positieve impact hebben. Ambtenaren zullen in de toekomst immers hun studiejaren moeten 'afkopen' aan het door de regering bepaalde tarief of moeten aanvaarden dat hun pensioenbedrag naar omlaag gaat.

Volgens de informatie van de minister is de regularisatiebijdrage forfaitair vastgelegd op 1500 euro per jaar, te regulariseren binnen de tien jaren die volgen op het behalen van het diploma, doctoraat of beroepskwalificatie. Gedurende een overgangsperiode van drie jaar (tot 2020) kunnen werknemers hun studiejaren afkopen aan hetzelfde bedrag van 1500 euro per jaar² ondanks het verstrijken van de termijn van tien jaar. Er is een vermindering van 10% voorzien voor 2017 en 2018.

De regularisatiebijdrage wordt gelijkgesteld met een fiscaal aftrekbare persoonlijke socialezekerheidsbijdrage. De negatieve impact van deze ongunstige fiscale aftrek voor de belastinginkomsten werd nog niet berekend. Volgens simulaties van PWC³ zou elk afgekocht studiejaar 266,66 euro per jaar opleveren in het geval van een alleenstaande gepensioneerd en 333,33 euro per jaar voor een pensioen aan gezinstarief. De fiscale aftrek zou voor de meeste inkomens op 40 of 50% neerkomen, wat het werkelijk uitgegeven bedrag zou terugbrengen tot ongeveer 750 euro per jaar. In dit scenario wordt nog geen rekening gehouden met de belastingverhoging op de inkomens van gepensioneerden. Als het brutopensioen stijgt, kan het nettopensioen immers dalen. Om dit tegen te gaan wordt een wijziging van het wetboek van de inkomstenbelastingen onderzocht (article154 CIR 92).

De Raad stelt vast dat het proces van de harmonisering van de pensioenregelingen niet zorgt voor een valorisering van de studiejaren zoals de minister het voorstelt, maar in de realiteit neerkomt op een significante vermindering van de sociale bescherming. Het is aan de regering om aan te tonen wat de motieven van algemeen belang zijn en waarom dit redelijkerwijze gerechtvaardigd is met het oog het nagestreefde algemeen belang.⁴

De Raad vraagt zich bovendien af of, in dergelijke omstandigheden, de (in de begrotingscontrole van april 2016 aangekondigde) begrotingsdoelstelling van 42 miljoen, waarvan 6 miljoen in 2017, wel degelijk behaald zal worden. Welke werknemer, welke werkneemster of welke (m/v) ambtenaar zal immers geneigd zijn om studiejaren af te kopen die uiteindelijk tot een daling van hun pensioenbedrag zullen leiden? In het bijzonder de

² Daarna gaat het tarief omhoog.

³ Website PWC. <http://www.pwc.be/pensio>; Echo, 18 januari 2017.

⁴ Cf. Grondwettelijk Hof, 1 oktober 2015, 133/2015, geciteerd in EG advies 60.770/4 van 5 januari 2017.

vrouwen zullen geen mogelijkheden meer hebben om een meer volledige loopbaan op te bouwen.

De Raad betreurt dat de minister, ondanks de sinds april 2016 beschikbare gedetailleerde en zeer leerzame studie van het Expertisecentrum dat afhangt van het Nationaal Pensioencomité, de hoogdringendheid heeft ingeroepen om geen impactanalyse te leveren zoals voorzien in hoofdstuk 2 van titel 2 van de wet van 15 december 2013, en dat hij, ondanks de opgelopen vertraging in dit slecht voorbereide dossier, de vrijstelling blijft rechtvaardigen op grond van de hoogdringendheid.

De Raad herinnert eraan dat het Regeerakkoord van 9 oktober 2014 en de algemene beleidsnota gelijke kansen van 4 november 2014 van Staatssecretaris Elke Sleurs het volgende verklaren :

- “De regering engageert er zich toe de genderdimensie te integreren in elk beleidsdomein zodat bestaande ongelijkheden worden weggewerkt en het overheidsbeleid geen ongelijkheden tussen vrouwen en mannen creëert of versterkt (gender mainstreaming).”
- En ook “Er zal bijzondere aandacht gaan naar de verschillende situatie van vrouwen en mannen in het kader van socio-economische hervormingen. In het kader van deze legislatuur engageren wij ons ertoe om van deze legislatuur engageren wij ons ertoe om Bijzondere aandacht te besteden aan de verwezenlijking van de regelgevingsimpactanalyse (RIA), opgericht door de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, en meer in het bijzonder van het thema 3 dat betrekking heeft op de gelijkheid van vrouwen en mannen (*gendertest*).”

De regelgevingsimpactanalyse voorziet ook dat in geval van verschillen die tot ongelijkheden tussen mannen en vrouwen blijken te leiden, de auteur van de regelgeving de compensatiemaatregelen vermeldt die hij of zij voorziet om deze weg te werken of ten minste te verminderen.

De Raad vraagt aan de volksvertegenwoordigers die zich over dit ontwerp zullen moeten uitspreken, om van de Minister van pensioenen de impactanalyses te eisen zodat ze met de nodige kennis van zaken kunnen beraadslagen.